

# FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vöbis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általalok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhhoz, 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak:  
**Égész évre 12 kor., félve 6 kor., negyedévre 3 kor.**  
 Egyes szám ára 10 fill.

Felolós szerkesztő:  
**BILKEI FERENC.**

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.  
 Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**  
 Egyes számok kaphatók: a dohányüzsdékben.

## Bérharc.

(k) Hidegen és vértelen érzéssel, nyugalmasan és könnyezés nélkül nézi a társadalom minden osztálya 500 munkás-kéz kényszerült tétlenségét, segélykiáltásuk a pusztában elhangzó szóként repül el, mert a vezetőségek székeiben klikkek ülnek, bankok és vállalatok lovagja, a kiket nem a nép érdekében, nem a becsületes munka javára látunk működni. Megtekintheti mindenki ezt a mai modern világot a mai léhaságában, ha elolvassa a szenvedély áldozatainak lajstromát. S a ki következtetni tud a multak eseményeiből, kénytelen belátni, hogy a vulkánból kiömlő izzó láva elpusztítja a hatalmasokat környezetével együtt, eltemeti a városokat, elégeti a mezőket s akkor már a pusztulást meggátolni nem, csak felette siránkozni lehet.

Még idejekorán kell komolyan gondolkozni a jelenlegi, teljesen jogosult bérharc folyamán, melynek alapja a *vállalkozó önsége, anyagsága* s ez alapon főrugója a minden embernek joga: a két kéz munkája által verejtékkel megszoált jogos bérigénye. Igazolni fogjuk, hogy a nap-nap után veszedelmesebb szint öltő bérharenak egyedüli oka az *anyagság*, a mely csak a megkaparíthatót látja; az anyagság, a mely kincsekre vágyik és nyomorral fizet; az anyagság, a mely csak az önzést ismeri s még a jogos kívánalmakat is mellözi, mert csillogó aranyai a saját érdekében így kívánják.

A Bernstein-Káldor-Fried cég „A Székesfehérvári törvénykezési palota építési vállalata“ elnevezés mellett törvényszékileg cégeztette magát s mint ilyen, több pályázó közül nem kis közbenjárásra — bár ajánlata nem volt a legolcsóbb — csak oly feltételek alatt kapta meg az építkezést, hogy a munkát helybeli iparosokkal, illetve munkásokkal végezteti, persze a mindenkori kibuvó: „egyenlő árak és feltételek mellett“ ez alkalommal sem került ki Bernsteinék figyelmét s hogy a helybeli iparosok kinullázására megnyire felhasználta kibuvóját a cég, azt az iparosokkal követett bánásmódja szomoruan igazolta. Az egységárák a megélhetés minimumát sem biztosították s így iparosaink, bár mindent elkövettek, hogy a munkát megkapják, kénytelenek szótlanul tűrni a nem helybeli iparosoknak ezen esetben alig megengedhető konkurenciáját, csak azért, mert a nagytőkével s gyáriparral a versenyt fel nem vehetik.

A vállalkozó cég eme, nem épen nemes lélekre valló eljárása annak idején

ítéletet követelt a közvéleménytől, melynek tiltakozó szava nem volt képes a vállalkozó céget önző munkájában meggátolni, tovább haladt a tiszteletet nem érdemlő vagyonszerzés útján, mignem az elnyomott szikra kipattant s a jelenlegi bérharc megszületett.

### A bérharc kitörése.

F. hó 5-én vagyis a mult hét szombatján a munkások egy része kikapta munkakönyvét, a mi természetesen a munkaviszony megszüntét jelenti s jelezték ekkor a kőműveseknek, hogy ezentul akkordba fognak dolgozni az eddigi napi-dij helyett, az újabb feltételekről azonban szó sem volt. F. hó 7-én vagyis hétfőn reggel a kőművesek elfoglalták állásaikat, az újabb feltételekről azonban szó sem volt. Az elégedetlenség órák tartó pont-jára lágott. Már a reggeli órákban 4—500 kőműves mint egy test és lélek kiáltja oda a vállalkozónak: Nem dolgozunk!

Es ezen nem csodálkozhatik senki sem. A jelenlegi munkaidőben a kőműves napszámának minimuma 3 korona s a mi munkásaink heteken át 1 kor. 80 fillértől 2 kor. 80 fillérig terjedő napszámért dolgoztak. Kértek fizetésjavítást, ígéretet kaptak s ha az ígéret teljesítését kívánták, egyik cégtag a másikkhoz, majd az a palérhoz utasította őket, a ki aztán gorombasággal fizetett. Es a mi munkásaink tűrték, mert a nyomor, a szükség, az a hatalmas ur: a kenyér parancsolt. Amde megunták az elnyomatást, a sarcolást, a jogos érdekeik megvédését kérték illedelmeson, alázatosan Havranek polgármestertől, majd Reé főkapitánytól. Ezek közbeléptek, a céget békés uton iparkodtak a jogos bér megadására bírni. Ez, bár az alkuvások megindultak, a cég önző makkaságán megtörött s tegnap este az ipartestület békéltető bizottsága előtt sem vezetett eredményre.

### Békéltető bizottság.

Azok a munkások ugyanis, — a kik szombaton a munkakönyvüket visszakapták, követelik a két heti felmoudásra járó napidiját.

A munkások panaszát tegnap este 6 órákor tárgyalta a békéltető bizottság dr. Saára Gyula iparhatósági biztos-helyettes elnöke mellett. Tagok: Riegler János mester, Witzlenleitner Ede segéd. A 41 panaszos közül 11 volt az alkalommal beidézve s elsőnek Schwertecky József áll a bizottság elé. Előadja, hogy 2 k. 60 f. napszám mellett dolgozott. Szom-

baton kikapta a könyvét azzal, hogy jövőben akkordmunka lesz, meg kell alakítani a csoportokat. A fizetési módzatokra felvilágosítást nem kapott még hétfőn sem, a munkát abbahagyta, mert könyv nélkül dolgozni nem akart. A két heti időre járó munkadíjra igényt tart.

Dr. Lóczy Károly ügyvéd helyettese, dr. Lukács Dezső a panaszolt cég képviselőjében kijelenti, hogy csakis a békéltető bizottság iránti tiszteletből jelent meg e helyen, ez ügyben a békéltető bizottság illetékessége ellen kifogást emel, az illetékességet leszállítani kéri, mert az általa képviselt cég *nem iparos, az ipartestületnek nem tagja* s így a munkaadó és munkás közt felmerült surlódások és vitás kérdések elintézésére az ipartörvény 141. §-a alapján nem tartja illetékesnek e bizottságot, hanem kizárólag a város főkapitányát, mint I. foku iparhatóságot. Kéri az eljárást e helyütt beszüntetni.

A békéltető bizottság az ügyvédi előterjesztés után az illetékesség kérdésében határozott a következőképen:

„Az ipartestület békéltető bizottsága az illetékességi kifogásnak helyt ad, az illetékességet leszállítja s panaszolt panaszával a városi főkapitány, mint I. foku iparhatósághoz utasítja.

Tekintettel azonban arra, hogy a Bernstein és Káldor cég a bemutatott munkakönyv tanúságaként segédet, ki hozza 1901. szeptember 26-án lépett munkába, a munkaviszony megszüntése után ki nem jelentette, sem pedig 1902. évi márczius hó 20-án történt újabb munkába lépését be nem jelentette, tehát két rendbeli iparkihágást követett el, az összes iratok — ezen iparhatóságok megtorlása és a betegsegélyező pénztári illetékeknek 1901. évi szeptember hó 20-tól munkaadó terhére leendő megállapítása, valamint annak megvizsgálása végett, vajjon a cég építkezési vállalatánál alkalmaz-e a törvény által képezített és jogosult iparost — az I. foku iparhatósághoz áttétetni rendeltetnek.

### Indokok:

Az illetékességet leszállítani kellett, mert tény az, hogy a Bernstein és Káldor cég az ipartestületnek nem tagja, habár panaszos az ipartestületnél lett mint segédmunkás bejelentve nevezett cég által. Az iratok az észlelt kihágási esetek megtorlása végett az iparhatósághoz áttendők voltak, mert a békéltető bizottság az iparkihágások fenforrását hivatalból tartozik észlelni s az I. foku iparhatóságnál bejelenteni.

A határozat kihirdetettvén, felek törvényes jogaikra kitanítottak.

Ez a határozat komolyan gondolkozba ejti az embert. Mindenekelőtt konstatálnunk kell, hogy az ipartestület a megtorló eljárás folyamatba tétele nélkül elfogad olyan bejelentéseket, a melyek *törvénytelenek*. Iparosgejdet ugyanis csak iparos jelenthet be; ha a nevezett cég hivatalosan el nem ismert iparos, a mint-

Mai lapunk 4 oldal.

hogy azt a tegnapi határozatban a békéltető bizottság konstatálta, úgy már az első *segéd* bejelentése alkalmával e törvénytelenséget konstatálni, a megtörő eljárást az I. f. iparhatóságnál folyamatba tenni, sőt a munka beszüntetését követelni mint erre hivatott hatóságnak azonnal kötelessége lett volna. Mert ha a cég mint ilyen magát iparosnak nem tekinti, köteles képesített és arra jogosult iparost cégénél alkalmazni mint üzletvezetőt, a ki az ipartörvény értelmében az ipar *önálló* gyakorlására jogosítva van. Az illető üzletvezetőt a cég tartozik úgy az iparhatóságnál, mint az ipartestületnél bejelenteni. Ezt a cég elmulasztotta, a jelzett két hatóság pedig nem követelte, noha ez kötelessége lett volna.

Csak így állhatott elő a jelenlegi helyzet. Csak azért, mert a cég nem teljesítette a törvényben körülírt kötelességeket, a *segédmunkás* jogsérelmet szenved, mert nem ott kap jogorvoslatot, a hol ő mint iparos *segéd* joggal követelhet.

#### Segédek be nem jelentése.

Már a fenti határozat adatai szerint a *segédek* be- illetve kijelentése körül több rendbeli kihágást konstatált a békéltető bizottság, azon munkások száma pedig, a kik könyv nélkül dolgoztak, e-ye-lőre meg nem állapítható. A munkaadóra nézve az az előnye a könyv nélküli munkásnak, hogy akkor bocsátja el a munkást, a mikor akarja, persze a felmondási időre járó díjak kifizetése nélkül. Hogy a cég ezt érdekből tette, az kétséget alig szenvedhetett.

De hisz a bejelentés is hogyan történt? Lehélygezték a munkás könyvét s a „Munkaadó sajátkezű aláírása“ c. rovatban *Pehakker András* neve szerepel. Találja ki a munkás, hogy kinek dolgozik? Bernstein, Káldor, Fried, vagy *Pehakker* a munkaadó? Hát erre szükség volt, mert baj esetén, mikép most látjuk, a cég nem iparos, *Pehakker* nem *önálló* iparos, tehát az ipartörvény egyiknek sem szól!

Maga *Pehakker András* pallér kijelentette, hogy minél jobban le tudta nyomni a munkabért, annál több volt az ő haszna, mert ő akkordban fogadta el a munkát és mégsem ő fizette a munkásait, hanem maga a cég. Ez a cég anyagi érdekeit szolgáló eljárás oka a bérharcnak.

#### Jogos-e a bérharc?

A munkások ama kérése, hogy a munkanélküli levő összes kőművesek alkalmaztassanak, nem tekinthető jogosultnak. A mi azonban a bérösszeget illeti, ez elől elzárkózni nem lehet. A nevezett cégnél ugyanis a kőművesek 1 k. 80 fillértől 3 koronáig terjedő napi díjat kaptak, holott maga *Schwarz*, a kinek a cég a homlokzat munkát albérbé kiadta, kijelentette, hogy a kőművesek legkisebb óradíja 15 kr. a budapesti kőműves pedig vidékre 17 kr. óradíjon alul el nem jön. A mennyiben pedig a vállalkozó cég azzal fenyegetődik, hogy, ha a helybeli kőművesek nem lépnek munkába, Budapestről hozat munkásokat, arra nézve ugyancsak a budapesti viszonyokkal teljesen ismerős *Schwarz* oda nyilatkozott, hogy bérharc idején *egyetlen* pesti kőműves sem vállalkozik a bérharc színhelyén munkába állani.

Ezt a körülményt úgy a cégnek, mint a munkás nép érdekében az illetékes hatóságoknak nagyon is figyelembe kell venni.

#### Békéltetés a főkapitánynál.

Ma délelőtt négyes sorokban a városháztérre vonult az elégedetlen tömeg, hogy a főkapitánynál kérjenek igazságos ítéletet ügyükben. A békéltető bizottság tegnapi határozata folytán 41 munkás a főkapitánynál, mint I. f. iparhatóságnál kérte a két heti felmondási határidőre járó díjakat. Reé főkapitány a panaszt felvette s legközelebb az ügy tárgyalására határnapot tűz ki.

Ugyanezen alkalommal Bernstein, az egyik cégtag is a főkapitánynál volt, hogy a békés elintéztést lehetővé tegye. Bernstein kijelentette, hogy a homlokzatot készítőinek hajlandó 3 k. 20, illetőleg 3 k. 40 fillért, a belső munkások közül husznak 3 koronát, husznak 2 k. 80 fillért, 20 25-nek pedig 2 k. 60 fillért fizetni. Kijelenti továbbá, hogy a felmondási határidőre nézve a törvényes két hét helyett olyképp köti meg a szerződést, hogy minden hétfőn tudtára adja a munkásoknak, kiket alkalommal a következő hétfőn. A sztrájkolók megbizottai ez utóbbi szerződési módzatot hajlandók elfogadni, kívánják azonban, hogy a munkabér napi minimuma 3 k. 20 fillér legyen.

Itt említjük meg, hogy a „Sz. és V.“ ama kijelentése, mintha a helybeli kőművesek homlokzat-dísz készítésére képesek nem volnának, a valóságnak nem felel meg, ezzel tehát az idegen munkások alkalmazását indokolni nem lehet.

#### A betegsegélyző illeték.

Hogy tudósításunk teljes és a tényeknek megfelelő legyen, kötelességünk a betegsegélyző pénztár javára levont illetékekről is megemlékezni. A cég a munkásokat a ker. betegsegélyző pénztár kötelekébe vettette fel s e címen minden munkástól a fizetés 2%-át levonta. Így volt olyan munkás, a ki hetenként 18 kr. betegsegélyző illetéket fizetett, holott ha mint iparos az ipartestületi betegsegélyző pénztárnál vétetett volna fel, hetenként 6 kr. díj fizetése lett volna kötelező. Ez esetben azonban a cég is köteles lett volna minden munkás után heti 3 kr. illetéket fizetni. Ez utóbbit megtakarította magának a cég. Erről egyelőre ennyit.

#### A nép szava.

Miként a vállalkozás első percében, most is elítéli a nép gondolkozni képes eleme a cég érdekhajhász eljárását, a mi a helybeli iparosok és munkások teljes mellesét eredményezte. Ha *Fiáth* báró főispán és *Zichy* Jenő gróf orsz. képviselő a cég protezsztját csakis a helybeli számandó ipari viszonyok szanalása érdekében tartották szükségesnek, úgy ne sajnálják a fáradságot most sem, mikor a helybeli munkás kéz újabb félredobásáról, a betevő falat megfosztásáról van szó.

Nemrégiben olvastuk, hogy *Allweisz Chajem* *Michel* és *Silberspätz Sámuel* lebecsájtítottak *Galicia* fagyos hónapból, a *strimfi* helyett *sarkantus* csizmát huz-

tak, a kaffánt diszmagyarral cserélték fel s aztán letették a budapesti polgármester előtt a honpolgári esküt s a két új honpolgár-fiává lón a nagyhirű, lovagias magyar nemzetnek. Az új honpolgárok tömeges esküvése örömmel tölti el lelkünket, az államhatalomnak pedig hálával és magasztalással adózunk, a miért ily bőlesen *Chajem* atyánkfőrára méri azt a kacagányt, a mit a *Bendeguzok* oly ijesztő arányokban rözogatnak le magukról messze-messze idegenben...

Rövid idő alatt bekövetkezik az idő, hogy a *Chajemok* és *Sámuelek* érdekében (pardon, a helybeli ipar érdekében!) főispánok és képviselők járnak a minisztereknél, ezek meg is gazdagodnak s a magyar iparos, kereskedő és gazda testéről a magyar ruhával együtt a bőr is lekerül s a bennevaló kénytelen elkerülni — Amerikába, mert a magyar anyaföld ezer év után hozzá immár mostoha lett.

Ne munkát, ne munkátok megérdemelt bérét kérjétek ti munkások, nem magyar többé gazdátok! Ámde azért tőrjétek békével!

#### Városi közigazgatás.

Székesfejérvár-szab. kir. város közigazgatási bizottsága tegnap d. e. 10 órakor tartotta meg *Fiáth* Pál báró főispán elnökle mellett rendes havi ülését. Elnök az ülést megnyitván, *Tóth* István főjegyző jelenti, hogy dr. *Balassa* Imre és dr. *Fiáth* György közvetlenül a belügyminiszterhez fordultak s az orrvadászok káros munkája ellen orvoslást kérnek. Véleményük szerint e törvénytelen eljárás megállítására vezetne, ha a vad csakis a jogos szerzést igazoló igazolvánnyal volna árusítható. Hogy tényleg mily nagy mértékben űzik az orrvadászatot, igazolja aza körülmény, hogy a székesfejérvári járásban 19 esetben végződött marasztaló ítélettel vadászati kihágás miatt folyamatba tett főbírói eljárás a múlt évben s ugyanekkor a helybeli pénzügyigazgatóság által 37 esetben tetétt az eljárás folyamatba fegyver eltitkolása folytán jövedék kihágás miatt. Igaz ugyan, hogy az ez ügyben kihallgatott vadélarusítók tudni sem akarnak orozott vadról, a bizottság mégis indokoltan tartja a kérelmet s a belügyminiszterhez pertólólag terjesztik fel a kérvényt.

A főorvos jelentése szerint: A város közegészsége a lefolyt március hónapban ép oly kedvezőtlen volt, mint februárban. A kanyaró bárha lassan is, de apadó féiben van, sajnos azonban 15 halálozást követelt. Az uralkodó betegségek a tüdő és légutaknak hurutos és lobos bántalmi voltak. A részletes jelentés szerint: született törvényes fi 55, nő 51; törvénytelen fi 3, nő 4, összesen 113. Ikerpár volt 2, házasságra 3 pár lépett. Elhalt 42 fi, 35 nő, összesen 77. Ezekből 7 éven aluli törvényes fi volt 21, nő 15, törvénytelen fi 2, nő 3. Születési többlet 36. Nevezetesebb halálokok: veleszületett gyengeség 7, rángórcs 3, bélhurut 2, difteritisz 1, kanyaró 15, tüdőlob 14, tüdővész 13, guta 3, vízkór 4, aggkór 6, váratlan esemény 2. A Szent-György közkörház 16 halottja közül 9 volt fejférvári. A városi járvány kórházba felvétetett 6 beteg, ezelel: 1 gyögyultan elbocsátott 1, elhalt 1, ápolás alatt maradt 4. A fertőző és járvány kórház állása a következő: Kanyaró március 1-ejére maradt 159, szaporodott 213-al (közülük egy felnőt), összesen 372. Ezekből gyögyult 301, elhalt 15, ápolás alatt maradt 56. A járvány egész tartama alatt megbetegedett 2 felnőt, 646 gyermek. Ezekből gyögyult 1 felnőt, 584 gyermek, elhalt 31 gyermek, ápolás alatt maradt 1 felnőt és 55 gyermek. Bárányhimlő 1, vörheny 3, difteritisz 3, hasi agymagy 1 esetben fordult elő.

A főorvos, majd a gyámhatóság jelentés tudomásul vétele után *Plossék* Ferenc pénzügyigazgató jelenti, hogy a házadó, I. II. és IV. oszt.



— **Névváltoztatások.** Wolf Lipót zsámboki illetőségű, csabdi lakos vezetéknévét „Farkas“-ra, Kohn Jakab csabdi illetőségű bicskei lakos „Kornis“-ra változtatta belügyminiszteri engedéllyel.

— **Lopás a vidéken.** Seregélyesről írják lapunknak, hogy f. hó 3-án Jónás István ottani lakos záratlan lakásából 2 drb. 10 koronás bankjegyet elloptak. A csendőrség megindította a nyomozást s csakhamar elcsipte a tettest ifj. Molnár István ottani lakos személyében, ki tettetét beismerően, a járásbíróhoz elé kerül.

## IRODALOM.

— **Az Örökimádás** III. évfolyamának márciusi havi füzeté megjelent. A jelen füzet a következő jeles dolgokat tartalmazza: Húsvéti hangulat. — Virágvasárnapra. — Az első látogatás. — Hogyan térítette meg egy első áldozó atyját. — Vágyaim. — Első szentáldozás a börtönben. — A Mária-Reparatrix örökimádási apácarend. — Segítő eszközök Jézus Krisztus szeretetének elnyerésére. — Oltáregyesületi ügyek. — Elmélkedés a legfőbbesébb Oltáriszentségről. — Irodalom. — Szerkesztői üzenetek. — Hirdetések.

## Nyilttér.)\*

### Nyilatkozat.

Szabadtathányi, 1902. ápr. 3.

Felelet a „Székesfehérvár“ cikkének egy részletére.

A húsvéti ünnepeket a fővárosban töltvén, csak most, visszatérve olvashattam a „Székesfehérvár“ című lapban, megjelent csemány cikket, melyben az én nevem is szerepel és pedig oly alávaló rágalomokkal, hogy el nem mulaszt-hatom, sőt kötelességemnek tartom arra, a mi abban reám vonatkozik, feleletet adni. De nem a „Székesfehérvár“ hasábjain teszem, mert azt arra méltónak nem tartom, hanem egy keresztény szellemű lapban, melynek olvasói mindenesetre keresztény szellemben fogják azt megítélni, nem pedig a gyűlölet vagy a rosszakarattól vezéreltetve.

Hogy ki az az egyén, a ki azt a cikket s oly hazug rágalmakat közzé mert tenni, nem tudom, de hogy előttem mi az értéke, azt hiszem az olvasók sejtetik.

Talán egy lengyelhoni bánatos izraelita, ki a helyett, hogy tényleg és alaposan megvizsgálva a dolgot, igazságot írna, légből kapott híreket sok szép mesével felruházva közöl. A legnagyobb undorral és utálattal olvasott cikkekben a többek között az illető egyén oktatásokat ad arra nézve, hogy miben rejlik az igazi vallásosság, s hogy a szocializmusnak mi a terjesztője. Szerencsétlen flótás! a gyermek megfenyítése a rossz hibák kiirtása, a tiszteltetésre való szoktatás, ez a szocializmus terjesztője? ez nem, de a „Székesfehérvár“-fajta lapok, melyhez hasonló lapok ezrével jelennek meg a mai világban, a melyekhez úgy szólnak ingyen jut a nép s a melyek a helyett, hogy az irodalmat fejlesztenék, a népben a szellemet művelnék, napról-napra csak botrányos dolgokat halásznak, hogy azt a nép mohó vágygyal szívja magába. Ez a szocializmus és anarchizmus terjesztője, mert a ki olvassa, halvány sejtelmé sincs róla, hogy sokszor legalálvábó hazugságok azok, melyek a valóságnak meg nem felelnek; s ez gyalázat!

Az illető egyén legalább is mérsárosnak tüntet fel engem, ki nem ismerve hivatását, a gyermekeket a helyett hogy oktatnám, naponként nyúzom. Azonkívül felemlíti két gyermeket u. m. Tóth Juliskát és Unyi Istvánt; az elsőt szerinte úgy arcul ütöttem, hogy megsejtült, az utóbbit pedig véresre vertem. Ily alávaló hazugságot még ember szájából nem hallottam. A ki ezt meri állítani, az nem érdemli meg a férfi nevet, de sőt a társadalom azon osztályába sem sorozhatom,

\*) E rovatban kösülteért nem vállal felelősséget a Szerk.

ki a női nem iránti gyöngédséget már finom érzékűnkél fogva bírják.

Az első esetre vonatkozólag ezt felelem: A gyermek atyja eljött hozzám panasza, hogy a gyermek nem hall a füle, mert én pofon ütöttem, holott én hozzá sem nyultam. Én persze lefordítottam azt az embert és lelkiismeretemben nyugodt lévén, kikértem magannak az ilyen hazugságokat, a melyekhez nem vagyok szokva. Kérte, hogy fizessem meg a gyógyítási költséget, mire én kerekén kijelenttem, hogy egy fillért sem fizetek s ha nekem sokat beszél, feljelentem. Akkor kissé megszeppent és kért, hogy csak verjem meg és büntessem a gyermekét. Később küldt és maga a kis lány mondta, hogy már régóta fáj a füle, s mikor borús, esős az idő, nem jól hall. Tehát csupán ravaszág volt, hogy ezen ürügy alatt velem a gyermeket meggyógyították. Ez felel meg a valóságnak.

A mi az Unyi István véresre verését illeti: ez is komisz hazugság. A gyermek ki nem kapott, bár apja mások heccelésére panaszt tett, de annak hasonlóképen megmondtam a saját véleményemet. Hogy pedig az az ember goromba lett volna, azt kerekén tagadom, sőt igen illedelmesen és kellően kereset szavakkal adta elő a panasza. De nem is tanácsoltam volna, mert én férfítól még nem tapasztaltam és nem is türtem volna el durvaságot. S ha egyszerű ember teszi ezt velem, megbüntettetem és kutyába sem veszem, mert a mely férfi a nő iránti tiszteletéről megfeledkezik, azt megvetem. Azt az egyént, ki az én nevemet „bösz dáma“ névvel helyettesítette, egy jellemtelen fráternek tekintem, a ki, ha oktatásokat akar adni, előbb maga menjen tanulni. A ki cipőt akar szabni, az előbb menjen suszterinasnak és tanulja meg jól a mesterségét s azután csinálhat olyan szízmát, a minőt akar. Ha pedig valaki meg akar győződni bármiről, jöjjön és keresse fel személyemet s én megadom mindenre a feleletet. Védőre nem szorultam s nem is szorultok soha, megfogom én tudni védeni magamat mindenkor és mindenkiel szemben. — Hogy hogyan kell tanítani s minők itt a körülmények, arról annak a szerencsétlen ípsének fogalma sincs. Állana, 94 gyermek közé, — törvénytelen szám egy iskolában — és tanítana bár az anygalyok nyelvén, tudom nem sokra menne velük. Szeretném tudni, melyik tanító az, ki falusi iskolában a pálcát nem használja, lehet, hogy elhazudja, de nem tarthatja igaznak az, ki már ismeri az ilyen viszonyokat. A régi emberek b:zeg nem kímélték a botot, megtartva a mérséklet határát és nem ismerve az elkényeztetést, de volt is szülők iránti tisztelet, engedelmesség, hála, nem úgy, mint a mai világban, mikor a szülő a botot kíméli s a gyermek kést fog ellene, vagy fegyvert önmaga ellen. De hagyjuk ezt, mert erről hasábotok lehetne tele írni; nekem pedig nem az a célom, hogy paedagogiai tételek fejtegetéséhez fogjak. A rágalom az oly egyénre, ki magát hűnösnek nem érzi, fájdalmas, de lepattan; a gyémántot bármennyire üsztatják a sárban, nem fog az sárrá változni, de megmarad annak, a mi volt; ilyen a nyugodt önérték is. Háladatlan pálya a tanító pálya, különösen nevetlen emberek körében, a hol elismerést, belátást, méltánylást nem tapasztal az ember. S valóban sokszor egy önértékes embernek el kellene csüggednie, ha egy oly nemes, magasztos példa nem állana szembe előtt, minnt az Ur Jézus példája, ki a tanítók eszményképe, ideálja. Ő is tanított, az éjjelt is nap-pallá tette, fáradott, küzdött, pedig mi volt Ő mihozzánk képest? S mi volt a jutalma? . . .

Máskor az az egyén, ha valamit írni akar, gondolja meg jól a mit ír és ne terjeszsen hazugságokat, mert az a férfi, a ki oly határozottsággal akar egy nő hírnevét hazugságokkal és rágalomokkal csorbát ejteni, egy becsutlen, alávaló szemét, a ki nem érdemli meg a férfi nevet.

**Csapp Stephanie,**

szabadtathányi tanítónő.

Örvendettünk volna, ha lapunkban előbb adhattunk volna helyet e nyilatkozatnak. De a mint a nyilatkozó kisasszony nekünk írja, először lebeszéltek, hogy nem érdemes a „Sz.“ támadásával oglalkoznia. Csak midőn a második vezércikk megjelent, akkor látta kényszerre magát a védelemre.

## SZERKESZTŐI ÜZENET.

**Iródiák.** Ön karcolatot ír arról, hogy f. hó 8-án Simli Mariska, Seidel Lajos, Zelei Imre, Hazafi Verai János és Hoffmann Dolli a „Fehér bárány“ vendéglőben kvaterkáltak. Jól tették! S ha ez önnek tetszik, gyönyörködjék benne, ahhoz joga van, de karcolatot ne írjon, mert ahhoz ugyancsak nem ért.



## A Kisbirtokosok orsz. földhitelintézete

kisebb birtokosoknak bekebelezés mellett ad hosszabb, rövidebb törlesztési kölcsönöket.

Segélyét fenállása óta

**23262**

kölcsönvevő vette igénybe, kiknek összesen

**73,407.300 kor.**

kölcsönt fizetett ki.

Az intézet kölcsöneinek természete és módjai felől mindenkinek ad szívesen felvilágosítást.

Egyszerű levélbeli kérdésre mindenki kaphat utbizgázást s a felek kérére az intézet mérsékelt díjért a kölcsönök bekebelezése és lebonyolítása körüli teendőket is elvégezteti, sőt a költségeket is előlegezi.

A kik e kölcsönök iránt érdeklődnek, forduljanak közvetlenül az intézethez Budapest, Bálvány-utca 19. sz. alá.



## HIRDETÉSEK

a „FEJÉRMEGYEI NAPLÓ“ részére

jutányos áron felvételnek

a kiadóhivatalban.



## Törlesztéses kölcsönt

**5% kamat**

**Vidéki bérházakra és földbirtokra**

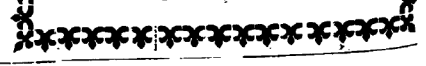
szerezek minden előleg nélkül abban az esetben is, ha magasabb kamatu kölcsönökkel vannak megterhelve.

Leveleket postafordulattal elintézt

és a kívánt bővebb felvilágosítást szívesen adja

**Sárkány József**

Budapest, Váci-körút 21.



Nyomatott Számmér Kálmánál, Székesfehérvárott.